

Warszawa, 17. 02.2009 r.

**MINISTER ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI**

Prac Senackich
wpłynęło dn. 18.02.09
1028 podpis

ŻWbhż/ak – 070 -01a/2008 (622)

**Pan
Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej**

Szanowny Panie Marszałku,

W odpowiedzi na oświadczenie złożone przez Senatora Grzegorza Wojciechowskiego podczas 25 posiedzenia Senatu RP w dniu 15 stycznia 2009 r., dotyczące importu skażonego mięsa wieprzowego do Polski oraz sytuacji na rynku wieprzowiny, przekazaną przy piśmie z dnia 21 stycznia 2009 r. (znak: BPS/DSK-043-1303/09), uprzejmie wyjaśniam, co następuje.

1. Jakie działania podjęły służby weterynaryjne, bezpieczeństwa i jakości żywności w celu wyjaśnienia sprawy importu skażonego mięsa wieprzowego do Polski ?

Główny Lekarz Weterynarii został powiadomiony przez służby weterynaryjne Irlandii o niebezpiecznej żywności za pomocą systemu RASFF (system wczesnego ostrzegania o niebezpiecznej żywności i paszach), w dniu 7 grudnia 2008 r., w godzinach wieczornych. Powyższe powiadomienie dotyczyło skażenia dioksynami mięsa wieprzowego. Do skażenia doszło najprawdopodobniej przez spożycie przez zwierzęta zanieczyszczonej paszy i dotyczyło okresu od 1 września do 6 grudnia 2008 roku. W dniu 8 grudnia 2008 r. ustalono, że potencjalnie skażone mięso zostało wysłane do Polski z trzech irlandzkich rzeźni i trafiło do czterech odbiorców w Polsce w województwie łódzkim, mazowieckim, śląskim i wielkopolskim, a następnie zostało rozesłane do 28 zakładów przetwórczych w 14 województwach. W sumie do Polski trafiło 667, 8 ton mięsa.

W ramach postępowania wyjaśniającego Inspekcja Weterynaryjna zatrzymała w zakładach produkcyjnych 83,7 ton surowca (wątroba, surowy boczec, mięso drobne) oraz 86,7 ton produktu gotowego (pasztet, szynka mielona, boczec wędzony). Z produktów tych pobrano próbki do badań w kierunku dioksyn i w związku ze stwierdzeniem w niektórych próbkach przekroczeń dopuszczalnych poziomów dioksyn, podjęto decyzje o zniszczeniu

surowca i produktów, z których pobrano te próbki. W przypadku stwierdzenia, że niebezpieczny produkt znajduje się już w sprzedaży detalicznej, identyfikowano partie tego towaru oraz datę przydatności do spożycia i podawano do publicznej wiadomości informacje o niebezpiecznej żywności, wraz z nazwą producenta. Towar taki podlegał wycofaniu z rynku i zniszczeniu, pod nadzorem Inspekcji Weterynaryjnej i Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Jednocześnie informuję, że Główny Lekarz Weterynarii w celu zapewnienia odpowiedniej wiedzy konsumentów na temat przedmiotowej sprawy wydawał komunikaty prasowe, które były umieszczane na stronach internetowych Głównego Inspektoratu Weterynarii (www.wetgiw.gov.pl) i Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi (www.minrol.gov.pl) oraz przesyłane do mediów.

Mając powyższe na uwadze, Inspekcja Weterynaryjna, w związku ze stwierdzeniem przez irlandzkie władze skażenia dioksynami mięsa wieprzowego, podjęła prawidłowe i natychmiastowe działania mające na celu zminimalizowanie zagrożenia dla zdrowia konsumentów.

Ponadto, należy zwrócić uwagę, iż uznanie dioksyn (PCDD/F) za substancje niebezpieczne dla życia i zdrowia ludzi, stało się podstawą do rozpoczęcia monitorowania ich poziomu w środkach spożywczych pochodzenia zwierzęcego, które jest prowadzone od 1 stycznia 2007 r.

2. Jaka jest obecnie sytuacja na rynku wieprzowiny, ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji producentów ?

Cechą charakterystyczną dla rynku wieprzowiny są cykliczne zmiany w wielkości produkcji, a także sezonowe wahania cen. Zmiany podaży tuczników mają wpływ na sytuację cenową. Po okresie trudnej sytuacji cenowej, która w przypadku Polski rozpoczęła się jesienią 2006 r. i spotęgowana została wysokimi cenami zbóż na przełomie lat 2007 i 2008, obecnie mamy do czynienia ze stabilizacją cenową na rynku wieprzowiny.

Średnia cena zakupu żywca w grudniu 2008 r. wyniosła 4,45 zł/kg wg wagi żywej i była o 31,9% wyższa niż w grudniu 2007 r. W porównaniu z grudniem 2006 r., cena wieprzowiny była wyższa o 36,2%.

Średnia cena zakupu żywca wieprzowego za 2008 rok wyniosła 4,07 zł/kg wg wagi żywej i była o 15,6% wyższa niż w 2007 roku.

W piątym tygodniu stycznia 2009 r. średnia cena skupu żywca wieprzowego rejestrowana przez Zintegrowany System Rolniczej Informacji Rynkowej MRiRW osiągnęła 4,28 zł/kg i była o 29% wyższa niż w analogicznym tygodniu 2008 r.

Ceny zakupu wg wagi żywej różnią się w zależności od regionu Polski. W analizowanym tygodniu najniższą cenę zanotowano w Regionie Zachodnim - wynosiła ona 4,25 zł/kg, najwyższą zaś – na poziomie 4,34 zł/kg - w Regionie Środkowo-Wschodnim.

Ceny zakupu znacznie różnią się w zależności od klas jakości. W czwartym tygodniu stycznia 2009 r., w klasach najwyższych S i E płacono odpowiednio 4,40 zł/kg i 4,29 zł/kg w przeliczeniu na wagę żywą, a w klasie P (najniższej) – 3,72 zł/kg.

Spadek cen zbóż spowodował, że relacje cen skupu trzody chlewnej do cen zbóż są obecnie znacznie korzystniejsze niż miało to miejsce rok temu. W piątym tygodniu stycznia 2009 r. relacja cen skupu trzody chlewnej do targowiskowych cen żyta kształtowała się jak 1:10,3 (1 kg żywca wieprzowego był ekwiwalentem 10,3 kg żyta), podczas gdy w analogicznym okresie 2008 r. kształtowała się jak 1:6,3.

Rejestrowany w końcu listopada 2008 r. przez GUS stan i struktura pogłowia trzody wskazują na pogłębienie spadkowych tendencji w chowie świń. Na aktualną sytuację w chowie trzody chlewnej miały wpływ wysokie ceny zbóż i pasz notowane już w poprzednim roku, a także w okresie siedmiu pierwszych miesięcy 2008 r. Czynniki te znacząco zmniejszyły opłacalność produkcji żywca wieprzowego. Od sierpnia 2008 r. ceny zbóż zaczęły wyraźnie spadać, ale opłacalność tuczu świń nie poprawiła się jeszcze na tyle, by w strukturze pogłowia trzody chlewnej według stanu w końcu listopada pojawiły się wyraźne symptomy świadczące o wyhamowaniu dalszego spadku pogłowia trzody chlewnej.

Wieloletnie doświadczenia wskazują, że jeśli cena skupu 1 kg żywca wieprzowego równoważy wartościowo około 10 kg żyta to można spodziewać się odwrócenia tendencji spadkowej w chowie trzody chlewnej.

W końcu listopada 2008 r. pogłowie trzody chlewnej liczyło 14,2 mln sztuk, co oznacza spadek liczebności stada ogółem o 19,2% w porównaniu z analogicznym okresem ubiegłego roku. Zmniejszyła się liczebność wszystkich grup wagowo-użytkowych stada świń. Najmocniej, bo o 22,5%, spadło pogłowie prosiąt o wadze do 20 kg i loch pozostałych (luźnych oraz jeszcze nigdy nie krytych). Pogłowie loch na chów spadło o 19,4%, w tym loch prośnych o 17,6%.

Jeżeli chodzi o handel zagraniczny w sektorze wieprzowiny, należy zauważyć, iż rozwój sytuacji w tym zakresie w 2008 r. wynikał w dużym stopniu z różnic w cenach żywca wieprzowego w Polsce i w krajach UE, szczególnie tych przodujących pod względem wolumenu produkcji i eksportu – szczególnie Danii, Niemiec czy Holandii. W okresie V-XI 2008 r. cena wieprzowiny w Polsce była wyższa od średniej ceny unijnej o ok. 6%, zaś w porównaniu z Danią czy Holandią, cena w Polsce była wyższa średnio od 12% do nawet ponad 23%. Spowodowało to wzrost konkurencyjności mięsa pochodzącego z tych krajów. Wpływ na opłacalność importu wieprzowiny miało też umocnienie się złotego w stosunku do euro i dolara.

W okresie I-XI 2008 r. zaobserwowano spadek salda handlu zagranicznego w handlu żywą trzodą chlewną i mięsem wieprzowym ogółem. Dla pozostałych grup towarów z rynku wieprzowiny odnotowano pozytywne tendencje w saldzie handlu zagranicznego.

Wg wstępnych danych Ministerstwa Finansów (dane są w trakcie weryfikacji i mogą być obciążone istotnymi błędami) w okresie I-XI 2008 r. eksport mięsa wieprzowego ogółem (kod CN 0203) wyniósł 233,5 tys. ton i był wyższy o 20% w porównaniu z analogicznym okresem 2007 r. Import mięsa wieprzowego w tym samym czasie wyniósł 397,5 tys. ton i był o 81,1% wyższy niż 2007 roku. Oznacza to, iż saldo obrotu mięsem wieprzowym (kod CN 0203) w okresie I-XI 2008 roku było ujemne i wyniosło -164,0 tys. ton, podczas gdy w analogicznym okresie 2007 r. wynosiło -25,4 tys. ton.

Poprawiło się dodatnie saldo w handlu kiełbasami i przetworami mięsnymi. W okresie I-XI 2007 r. wynosiło ono: 52,8 tys. ton dla kiełbas oraz 21,5 tys. ton w przypadku przetworów, natomiast w okresie I-XI 2008 r. było na poziomie odpowiednio 58,8 tys. ton oraz 25,9 tys. ton.

W okresie I-XI 2008 r., w porównaniu do analogicznego okresu 2007 r., eksport żywej trzody chlewnej wzrósł o 9% i wyniósł 44,5 tys. ton (387,8 tys. sztuk). Import ukształtował się na poziomie 50,5 tys. ton (970 tys. sztuk) i był 3,5-krotnie wyższy w porównaniu z analogicznym okresem 2007 r. Saldo handlu zwierzętami żywymi było w analizowanym okresie ujemne i wyniosło -6 tys. ton wobec dodatniego salda w okresie I-XI 2007 r. wynoszącego 26,5 tys. ton.

3. Producenci drobiu informują o niekontrolowanym imporcie do kraju mięsa i żywca drobiowego, których jakość w wielu przypadkach budzi zasadne wątpliwości. Czy istnieje sposób - a jeśli tak, to jaki - na kontrolowanie transportów zwierząt z innych krajów i przeprowadzonych ubojów tych zwierząt w polskich ubojniach? Co z jakością mięsa z takich zwierząt (stres, odwodnienie po tak długim transporcie) ?

Z dniem przystąpienia Rzeczypospolitej Polskiej do Unii Europejskiej, w związku ze zniesieniem granic wewnętrznych i wprowadzeniu zasady swobodnego przepływu towarów, ich przemieszczanie w ramach państw członkowskich UE objęte jest terminem handlu wewnątrzspółnotowego. Kontrole weterynaryjne na granicach wewnątrz UE zastąpione zostały regułą wzajemnego uznawania wyników kontroli przeprowadzonych przez służby poszczególnych państw członkowskich. Towar, który został poddany inspekcji weterynaryjnej, w sposób zgodny z obowiązującym prawem wspólnotowym, przy wprowadzeniu go do obrotu na terytorium jednego państwa członkowskiego UE, może być bez dodatkowej kontroli wprowadzony do obrotu w innym kraju będącym członkiem Wspólnoty. Spełnianie odpowiednich wymagań weterynaryjnych przez produkty pochodzenia zwierzęcego przeznaczone do spożycia przez ludzi zapewnione jest przez kontrole prowadzone w miejscu pochodzenia produktów zgodnie z art. 3 i 4 dyrektywy Rady 89/662/EWG z dnia 11 grudnia 1989 r. dotyczącej kontroli weterynaryjnych w handlu wewnątrzspółnotowym ze względu na wprowadzenie rynku wewnętrznego (Dz. Urz. UE L z 1989 r. Nr 395, str. 13), implementowanej przez wszystkie państwa członkowskie do ich krajowych porządków prawnych.

Kontrola weterynaryjna po przybyciu towaru na miejsce przeznaczenia w Polsce może być dokonana, na podstawie art. 25 ustawy z dnia 10 grudnia 2003 r. o kontroli weterynaryjnej w handlu (Dz. U. z 2004 r. Nr 16, poz. 145 z późn. zm.). Celem takiej kontroli jest sprawdzenie, czy zostały spełnione wymagania weterynaryjne określone w przepisach prawa wspólnotowego.

Organy administracji publicznej nie mają kompetencji do wprowadzania ograniczeń swobodnego przepływu towarów pomiędzy państwami członkowskimi Unii Europejskiej.

Graniczna kontrola weterynaryjna przeprowadzana jest w odniesieniu do zwierząt i produktów pochodzenia zwierzęcego przywożonych z krajów trzecich, tj. niebędących członkami Unii Europejskiej. Z danych przesłanych do Głównego Inspektoratu Weterynarii przez Graniczne Inspektoraty Weterynarii wynika, że w 2008 r. import świeżego mięsa wieprzowego pochodzącego z krajów trzecich wynosił 0 ton. Natomiast w odniesieniu do mięsa drobiowego, Graniczni Lekarze Weterynarii w procedurze importu w 2008 r. dopuścili do obrotu 25 ton mięsa z Brazylii i 4 tony z Izraela.

Ponadto, od września 2008 r. na polecenie Głównego Lekarza Weterynarii terenowe organy Inspekcji Weterynaryjnej przeprowadzają wzmożone kontrole mięsa drobiowego pochodzącego z państw członkowskich UE wprowadzanego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Zasady i warunki transportu zwierząt zostały określone w przepisach ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz. U. z 2003r. Nr 106, poz. 1002 z późn. zm.) oraz rozporządzeniu Rady (WE) nr 1/2005 z dnia 22 grudnia 2004 r. w sprawie ochrony zwierząt podczas transportu i związanych z tym działań oraz zmieniającym dyrektywy 64/432/EWG i 93/119/WE oraz rozporządzenie (WE) nr 1255/97 (Dz. Urz. UE L 3, z 05.01.2005, str. 1). Przepisy tego rozporządzenia stosowane są w sposób jednolity na obszarze Wspólnoty, jak również obowiązują państwa trzecie w przypadku wwozu zwierząt na terytorium Unii Europejskiej.

Przepisy rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2005 zawierają m.in. wymagania dotyczące wyposażenia technicznego środków transportu, wydawania zezwoleń na transport zwierząt, kwalifikacji osób zajmujących się transportem, maksymalnego czasu transportu i jego warunków, przeprowadzania obowiązkowych kontroli w miejscach rozładunku i odpoczynku zwierząt oraz w miejscach przeznaczenia po zakończeniu transportu. Nadzór nad przestrzeganiem tych wymagań w Polsce sprawuje Inspekcja Weterynaryjna.

Zgodnie z ustawą z dnia 29 stycznia 2004r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz. U. z 2007r. Nr 121, poz. 842, z późn. zm.) do sprawowania nadzoru nad transportem zwierząt są upoważnieni lekarze wyznaczeni przez powiatowego lekarza weterynarii oraz lekarze graniczni upoważnieni tą ustawą do przeprowadzania kontroli przesyłek zwierząt przywożonych z państw trzecich, przewożonych (tranzyt) lub wywożonych poza terytorium Wspólnoty. Jednocześnie, zgodnie z ustawą z dnia 6 września 200 r. o transporcie drogowym (Dz. U. z 2007r. Nr 125, poz. 874, z późn. zm.) do zatrzymywania pojazdów transportujących zwierzęta, przeprowadzania ich kontroli i nakładania kar pieniężnych za wykroczenia, w tym za nieprzestrzeganie przepisów z zakresu ochrony zwierząt podczas transportu, upoważniona jest Inspekcja Transportu Drogowego.

Kontrola warunków transportu zwierząt pod względem ich zgodności z przepisami rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2005 przeprowadzana jest przez właściwe władze w miejscu wyjazdu, w punktach kontroli (miejscach wyładunku i odpoczynku) oraz w miejscu przeznaczenia. Właściwe władze poszczególnych Państw Członkowskich w miejscu wyjazdu przekazują szczegółowe informacje dotyczące transportu zwierząt właściwym władzom miejsca przeznaczenia, punktu wyjścia (punkt kontroli granicznej) lub punktu kontroli. Ponadto, na każdym etapie długotrwałego transportu (powyżej 8 godzin) są przeprowadzane wyrwykowe lub zaplanowane kontrole w celu sprawdzenia czy transport zwierząt odbywa się zgodnie z przepisami ww. rozporządzenia. Kontrole zdrowia i dobrostanu zwierząt są przeprowadzane przez urzędowych lekarzy poszczególnych Państw Członkowskich w oparciu o przepisy rozporządzenia (WE) nr 882/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004r. w sprawie kontroli urzędowych przeprowadzanych w celu sprawdzenia zgodności z prawem paszowym i żywnościowym oraz regulami dotyczącymi zdrowia zwierząt i dobrostanu zwierząt (Dz. Urz. L 191, 30.4.2004, str. 1).

W praktyce każdy transport zwierząt jest kontrolowany co najmniej raz. Większość tych kontroli odbywa się w miejscu wyładunku (przeznaczenia) po zakończeniu podróży, a w przypadku transportów długodystansowych dodatkowo w miejscach odpoczynku zwierząt, w których kontrola jest obowiązkowa.

Od dnia 5 stycznia 2007r. zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2005 podmioty zajmujące się transportem zwierząt zostały zobowiązane do uzyskania zgody powiatowego lekarza weterynarii na prowadzenie tej działalności. Środki transportu drogowego mogą być użyte do długodystansowego transportu zwierząt po uzyskaniu świadectwa zatwierdzenia wydawanego przez powiatowego lekarza weterynarii. Kierowcy i osoby obsługujące zwierzęta podczas transportu muszą posiadać licencje (wydawane przez powiatowego lekarza weterynarii) na wykonywanie transportu zwierząt. Każdy środek transportu drogowego zatwierdzony do transportu długodystansowego musi być wyposażony w system nawigacji satelitarnej oraz urządzenia do automatycznej rejestracji trasy i czasu podróży. Ponadto przewozić można jedynie zwierzęta zdolne do transportu, a maksymalny czas podróży w przypadku świń i koni wynosi 24 godziny, bydła 29 godzin, drobiu 12 godzin. Po upływie czasu podróży zwierzęta kopytne muszą być rozładowane i umieszczone w odpowiednich pomieszczeniach w celu zapewnienia im 24 godzinnego odpoczynku.

W odniesieniu do kwestii jakości mięsa, pozyskanego ze zwierząt, które zostały przewiezione środkami transportu do rzeźni znajdującej się na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej z innych krajów członkowskich Unii Europejskiej lub z krajów trzecich, sposób

przeprowadzenia badania poubojowego, jak również ocena poubojowa mięsa zostały określone w rozporządzeniu (WE) nr 854/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiającym szczególne przepisy dotyczące organizacji urzędowych kontroli w odniesieniu do produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do spożycia przez ludzi (Dz. Urz. UE L 139 z 30.04.2004, str. 206, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 45, str. 75). Wymagania w tym zakresie są więc analogiczne do wymagań odnoszących się do mięsa pozyskanego ze zwierząt pochodzących z polskich gospodarstw.

Ponadto, chciałbym poinformować, że informacje na temat nielegalnego przywozu mięsa drobiowego z państw trzecich były już w przeszłości sygnalizowane Ministerstwu Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Podjęte działania wyjaśniające nie wykazały, aby taka okoliczność miała miejsce w rzeczywistości. Niemniej jednak, w styczniu 2008 r. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi zwrócił się z prośbą do Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego o dodatkowe sprawdzenie przekazanych Ministerstwu przez Polski Związek Zrzeszeń Hodowców i Producentów Drobiu informacji na temat procedury nielegalnego importu mięsa drobiowego z Brazylii. Podjęte działania sprawdzające nie wykazały żadnych nieprawidłowości.

Podsumowując należy stwierdzić, że wprowadzanie drobiu i mięsa drobiowego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest zgodne z przepisami Unii Europejskiej, zaś działania polskich służb weterynaryjnych są zgodne z obowiązującymi przepisami prawa UE. Znajduje to potwierdzenie w raportach Biura ds. Żywności i Weterynarii Komisji Europejskiej (FVO), które wysoko ocenia kompetencje i sprawność realizacji zadań przez Inspekcję Weterynaryjną.

Podpis

Z up. Ministru Rolnictwa i Rozwoju Wsi
SEKRETARZ STANU

Kazimierz Płocki